

БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ В ИНТЕРНЕТ ПРОСТРАНСТВОТО

Славянка Ангелова

Интернет се определя като *"множество от информационни услуги, предлагани от взаимосвързани компютърни мрежи¹, обхващащи целия свят"*. Тази система предоставя разширяващ се набор от информационни услуги за бързо нарастващия брой потребители от всички континенти. Много от ежедневните дейности, съпътсващи битието на отделния човек, вече се извършват чрез Интернет.

Интернет услугите са предпочитани пред традиционните информационни услуги, защото:

- Интернет е налична по целия свят 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата;

- Базирана е на отворени стандарти, които дават възможност за съвместно използване на основния ресурс на обществото — информацията;

- Позволява двупосочна комуникация. След телефона, телеграмите и факса, Интернет комуникацията стана нов екранен начин за скоростни взаимоотношения, съобразени с желаната форма за контакти. При Интернет освен, че могат да се осъществят различни типове комуникация, може да се прави конвертиране на един тип в друг.

Интернет доведе ерата на глобализацията, което води до свят без граници и без територии. Глобализацията характеризира една променяща се действителност в обществените взаимоотношения по посока на развитие от единичното към общото, от специфичното към универсалното. Значителен тласък за нейното осъществяване дава феноменалното развитие на науката, намерило практически израз в сферата на модерните технологии. Въпреки, че глобализацията вече е факт, това не води до създаването на глобална култура. Колкото повече човек контактува с хора от други държави, толкова повече започва да цени своята собствена култура. Този факт е най-видим в Европа, където 15 страни се обединиха за да сформират Европейски съюз (декларация от 5 май 1950 година). Мисията, която му се възлага е "да организира отношенията между държавите членки и между техните народи по солидарен и хармоничен начин" (чл. А ал. 3). Целите (дефинирани

в чл.В) са: развитие на балансиран и устойчив икономически и валутен съюз; създаване на обща отбранителна политика; засилване защитата на правата и интересите на гражданите; тясно сътрудничество. Въпреки, че националните граници бяха премахнати, бяха издигнати нови — подчертаващи идентичността на районите, където живеят хората.

Българският народ има богато исторически минало, уникални традиции, древен език, нрави и обичаи, които го отличават и пазят самобитността на българина, но същевременно обогатяват и разнообразяват европейската и световна култура. Познаването на историята и историческото образование дават възможност за формиране на духовна и гражданска идентичност на личността. Имат важна роля в подготовката на младите хора за тяхната адаптация и реализация в съвременното демократично общество и социалния живот, в условията на културното многообразие и глобализация.

Един от най-новите, модерни и рационални начини за представяне на българската история пред световната общественост безспорно е Интернет.

Когато се броди из необятното Интернет пространство, в търсене на информация за България, неминуемо се достига до официалния сайт² на страната с адрес: <http://bulgaria.com>. Търговската марка Bulgaria.com принадлежи на американската компания I&J Solutions, която е базирана в Санта Клара, Калифорния. Там е разположен и сървърът обслужващ Bulgaria.com. Сайтът е регистриран във всички машини за търсене в Интернет, включително и в тези, в които регистрирането се заплаща. Огледален образ на част от този сайт се поддържа на сървър в София. Началната страница има следния вид:

В сайта историята се избира от главното меню и е представена в два раздела: История на България (681 — 1944) и Ръководителите на България. В първия раздел има възможност за избор на 30 теми свързани с историята на България. Текстовете, представени в тях са дело на проф.д-р на ист.н. Божидар Димитров. В раздела Ръководителите на България са проследени почти всички личности (в списъка са представени 29 души), стояли на чело на държавното управление, като се започва от зората на българската история - с Хан Крум (623- 651 г.), със създателя на българската държава — Хан Аспарух (681- 700 г.), с първия български цар — Борис I (852-889 г.) и се достигне до първия български демократично избран президент — Желю Желев (1990-1996 г.). Текстовият материал е изготвен от проф. д-р Милчо Лалков.

В световната виртуална библиотека <http://dmoz.com>, разполагаща с едно от най-богатите и изчерпателни съдържания, до представянето на България се достига чрез избирането от полето Регион (Regional) на Европа (Europe). След това от списъка, който е подреден по забучен ред на държавите в Европа, се избира България (Bulgaria). Информацията за страната ни е групирана в 14 директории (раздела), като История е включена в групата на Общество и култура (Society and Culture). Историята на България е представена в 8 раздела, по следния начин:

- *България — кратък исторически очерк* — Серия от кратки статии с автор Димитър Марковски;

- *Българският екзархат (1870-1912)* — България по време на турското робство и възстановяване независимостта на Българската национална църква през 1870 г.;

- *История за прабългарите* — Резюме на ранната българска история и на произхода на нацията;

- *Българското царско семейство* — Колекция от материали, включително и родословно дърво;

- *Българска история* — Кратка история от времето на траките и Първото българско царство до днешно време;

- *Тангра* — Българската история от прабългарите до днес;

- *Васил Левски* — Български национален герой, наречен Апостолът на свободата.

За по-подробна информация се избира (кликва се) съответната тема.

Когато се използват световните машини за търсене на информация в Интернет, наречени търсачки³, с ключови думи България и история, като резултат се появява списък с около 20 сайта (като по-голямата част от тях са едни и същи в различните списъци). Един от най-пълните и интересни сайтове, по отношение на историята, в получения резултат (като изключим вече разгледания [http:// bulgaria.com](http://bulgaria.com)) е с адрес:

<http://bulgaria2000.virtualave.net>.

Началната страница⁴ на сайта е с дизайн, изразяващ национална гор-

дост: на фона на българския трибагреник е изписано на английски “Добре дошли в България” (този текст, както и цялото съдържание на сайта са написани на английски език). След кликуване върху поздрава, могат да се избераат пет различни раздела с информация за България, единият от които е История. И тук, както в разгледаните по-горе сайтове, историята на България е представена от времето преди създаването на държавата — започва се с преглед историческите процеси на Балканския полуостров през периода 4^{-ти} — 7^{-ми} век и преселението на славянските племена на него, след това със създаването на българската държава и всичките периоди от нейното развитие до днешно време. Различното и интересното тук е, че от общо 19 раздела, в които е разгледана българската история, три от тях са посветени на най-новата българска история и са озаглавени съответно: Капитализъм (Capitalism), Комунизъм (Communism) и На прага на демокрацията (On the threshold of Democracy).

Изграждането на историческата култура, генериране на представа за целостта на историческия процес с неговите различни прояви и особености в Европа и останалия свят, формиране на съзнание за историческата традиция в контактите между българското общество с модерния европейски свят, които допринасят за развитието на българската национална идентичност днес като пълноценна европейска идентичност, познаване на историческите корени и разбиране за мястото на България в глобалното развитие, са едни от целите, които си поставя Министерството на образованието и науката в България, чрез обучението в часовете по История в българското училище. Стои открит въпросът как да съхранят българската история и памет, онези българи, които са напуснали пределите на страната и са пръснати по целия свят. В тази връзка Агенцията за българите в чужбина и Bulgaria.com започват публикуването на материали свързани с българската история, литература, бит и култура. Целта на тези страници е да се изгради едно истинско Интернет училище, което да подпомогне онези българи в чужбина, които имат желание независимо от разстоянието да предадат на децата си българския дух и традиции. Екип от преподаватели и специалисти ще работят и предложат поредица от образователни програми, специално разработени за обучение посредством Интернет.

В българското Интернет пространство най-подробна информация за българската история може да се открие на страницата на Централната библиотека на българската академия на науката на адрес <http://www.cl.bas.bg/Library/Bulgaria/history/istoria1.htm>. Там под заглавието ИСТОРИЯ фигурират следните теми:

- Българските земи до образуването на държавата;
- 681 - 1018 Първо българско царство;
- 1186 - 1396 Второ българско царство;
- 1396 - 1878 Османско владичество и съпротивителни движения на българите;

- XVIII век - 1878 Възраждане. Възстановяване на българската държава;
- 1878 - 1946 Трето българско царство;
- След 1946 Република България.

Друг начин да се открие информация, свързана с българската история в родното Интернет пространство е да се използват български търсачки и портали (пр. dir.bg, hit.bg, search.bg, bol.bg и др.). Получените списъци, съдържащи сайтове с информация, са дълги и разнородни. От тях може да се информирате за отделна историческа личност или събитие, за определен период от историята, за различни авторски статии и списания, свързани с българската история, за теми по история за кандидат-студенти, ученици, кандидат-студентски изпити и матури.

Това многообразие на сайтове и страници с историческа тематика доказва, че българската история е жива, че българинът помни своите герои, своите корени и традиции, че не е потънала в забравата българската многовековна и страдална история, българинът я помни, тачи, съхранява и разпространява до всички точки на земното кълбо, използвайки най-новите достижения в областта на информационните технологии.

¹ Компютърна мрежа (Network) е съвкупност компютри, разполагащи със специализирани приложни програми и свързани по между си чрез съоръжения за предаване на данни в система, която позволява на група потребители да комуникират и ползват общи ресурси.

² Сайт (Web site)— това е съвкупността от всички страници (Web page- текстови документи, написани на специален език) на едно лице или организация, поддържани на един сървър (компютър, с обслужващи функции) в Интернет

³ Те работят на следния принцип — с помощта на специални програми, известни под името роботи (bot, crawler), периодически се преглежда Интернет пространството и при откриване на нови Web-страници записват същите в своите бази с данни. Всеки запис съдържа заглавието на страницата, нейният адрес, ключовите думи в текста, първия ред от текста и датата на последната актуализация.

⁴ Всеки сайт има начална страница (Home page), от която могат да бъдат избрани всички останали страници в сайта.